

30.1.2015

PAZIŅOJUMS KOMITEJAS LOCEKĻIEM

Temats: Lūgumraksts Nr. 1768/2013, ko iesniedza Grieķijas valstspiederīgā *Ria Martakis*, par bankas aizdevumu piešķiršanas Šveices frankos likumību Grieķijā

1. Lūgumraksta kopsavilkums

Lūgumraksta iesniedzēja jautā, vai ir likumīgi Grieķijā piešķirt bankas aizdevumus Šveices frankos, proti, ja attiecīgajai bankai nav apmācītu darbinieku, lai informētu iespējamus aizņēmējus par konkrēto ieguldījumu produktu. Viņa lūdz arī norādes, kā aizsargāties pret bankas veiktajiem pasākumiem, jo saistībā ar pastāvīgajām euro un Šveices franka valūtas kursa izmaiņām attiecīgā aizdevuma apmērs ir pārāk liels, tādēļ viņa pašreiz saskaras ar finansiālām grūtībām.

2. Pieņemamība

Atzīts par pieņemamu 2014. gada 23. jūnijā. Komisijai pieprasīta informācija saskaņā ar Reglamenta 216. panta 6. punktu.

3. Komisijas atbilde, kas saņemta 2015. gada 30. janvārī

Komisijas komentāri

Laika periodā no 2007. gada līdz 2008. gadam ES līmenī nebija spēkā tiesiskais regulējums attiecībā uz hipotēkām. Tomēr Komisija 2001. gada 1. martā pieņēma Ieteikumu 2001/193/EK par informāciju, ko pirms līguma slēgšanas aizdevējs, kas piedāvā mājokļa hipotekāros kredītus, sniedz aizdevuma ņēmējam. Ieteikumā ietvertās pamatnostādnes tika apstiprinātas, noslēdzot vienošanos par Brīvprātīgo rīcības kodeksu starp hipotekāro kredītu nozari un patērētāju grupām. Kodeksā nav īpašu atsauču attiecībā uz aizdevumiem ārvalstu

valūtā, un tas aizdevējiem nebija saistošs. Balstoties uz tās rīcībā esošo informāciju, Komisija nevar izdarīt secinājumu, cik stingri brīvprātīgo kodeksu ievēroja atsevišķas institūcijas laika periodā no 2007. gada līdz 2008. gadam. Cik zināms, kopš brīvprātīgā kodeksa izmantošanas paša sākuma, Grieķijas finanšu institūcijas to lielā mērā izmantoja. Tālab apgalvojumi par Grieķijas banku nevērību attiecībā uz patērētāju pienācīgu informēšanu par iespējamajiem riskiem saistībā ar ārvalstu valūtām ir arī jānovērtē, ņemot vērā šajā periodā spēkā esošos Grieķijas tiesību aktus.

Komisija 2011. gada martā ierosināja hipotekārā kredīta direktīvu, kuru pieņēma 2014. gada 4. februārī. Dalībvalstīm būs jātransponē Direktīva 2014/17/ES savos tiesību aktos ne vēlāk kā līdz 2016. gada 21. martam. Ar direktīvu ievieš pasākumus, kas aptver vairākas jomas un ko piemēro visu veidu hipotekārajiem kredītiem, piemēram, noteikumus par augsta līmeņa banku vadītāju atalgojuma politiku, lai ierobežotu pārmērīga riska uzņemšanos, prasības attiecībā uz darbinieku zināšanām un kompetenci, par svarīgas informācijas atklāšanu patērētājiem pirms kredītīguma noslēgšanas (Eiropas standartizētās informācijas lapa)¹. Tekstā ietverti arī īpaši noteikumi attiecībā uz mainīgās likmes aizdevumiem un aizdevumiem ārvalstu valūtā. Direktīvas 23. pantā noteikta prasība — dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad kredītīgums attiecas uz aizdevumu ārvalstu valūtā, kredītīguma noslēgšanas brīdī ir spēkā atbilstīgs tiesiskais regulējums, ar kuru nodrošina, ka, ievērojot konkrētus nosacījumus, patērētājam ir tiesības konvertēt kredītīgumu alternatīvā valūtā, vai ir spēkā citi pasākumi, lai ierobežotu valūtas kursa risku, kam patērētājs ir pakļauts saskaņā ar kredītīgumu. Citi pasākumi var būt, piemēram, maksimālo summu noteikšana vai brīdinājumi, ar nosacījumu, ka tie ir pietiekami, lai ierobežotu valūtas kursa risku. Juridiskās noteiktības nolūkos un kā uzsvērts 43. pantā Hipotekāro kredītu direktīvu tomēr nepiemēros kredītīgumiem, kuri jau pastāv pirms 2016. gada 21. marta.

Eiropas Sistēmisko risku kolēģija (ESRK) 2011. gada 21. septembrī nāca klajā ar ieteikumu² visām valsts kompetentajām iestādēm pievērsties sistēmiskiem riskiem, ko rada aizdevumi ārvalstu valūtās. Balstoties uz saņemto informāciju, ESRK savā ziņojumā par paveikto³ atzinusi, ka Grieķija "pilnībā nodrošina atbilstību noteikumiem".

Attiecībā uz Direktīvu 2005/29/EK tiek norādīts, ka ar tās noteikumiem no komersantiem tiešām prasa skaidri, saprotami un savlaicīgi sniegt patērētājiem svarīgu informāciju, piemēram, par piedāvātās preces vai pakalpojuma galvenajām īpašībām, tostarp riskiem un sekām, kas var iestāties to izmantošanas rezultātā, lai patērētāji varētu pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu par pirkuma veikšanu.

¹ Pirms līguma noslēgšanas izsniedzamā Eiropas standartizētās informācijas lapa (ESIL) aizstāj Eiropas Rīcības kodeksu attiecībā uz aizdevumiem, uz kuriem attiecas direktīvas piemērošanas joma.

² HYPERLINK "<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:342:0001:0047:lv:PDF>"

³ HYPERLINK

"http://www.esrb.europa.eu/pub/pdf/recommendations/2013/ESRB_2013_2.en.pdf?e48c0195897f850f84879712ce2f2cf7"

http://www.esrb.europa.eu/pub/pdf/recommendations/2013/ESRB_2013_2.en.pdf?e48c0195897f850f84879712ce2f2cf7 Grieķija novērtēta kā pilnībā atbilstīga 2 ieteikumos no kopumā 7. Attiecībā uz pārējiem 5 ieteikumiem dalībvalsts kompetentā iestāde ir sniegusi pietiekamu izklāstu, lai pamatotu savu neiejaukšanos. Valsts kompetentās iestādes ir sniegušas datus, kas nepieciešami ziņojumam par paveikto, taču tos analizējusi vairāku valstu mēroga darba grupa, pamatojoties uz identiskiem kritērijiem.

Komisijas paziņojumā par Direktīvas 2005/29/EK¹ piemērošanu un tam pievienoto ziņojumu², kas pieņemts 2013. gada 14. martā, norādītas galvenās jomas, kurās izpilde būtu jāuzlabo, to starpā ir arī finanšu pakalpojumi. Prioritātes darbībām ietvēra arī 2009. gada vadlīniju dokumenta izstrādi, izvēršot pasākumus un organizējot darbseminārus ar ieviesējiem dalībvalstīs jomās, kas patērētājiem sagādā īpašas bažas.

Turklāt Komisija nesēn uzsākusi izpratnes palielināšanas kampaņu, lai uzlabotu zināšanas gan par patērētāju tiesībām, gan par ieviešanas iespējām dažādās jomās. Šī kampaņa tiks īstenota dažādās valstīs, tostarp arī Grieķijā.

Secinājumi

Komisijai nav izpildes pilnvaru attiecībā uz ekonomikas dalībniekiem, kuri var būt pārkāpuši ES tiesību aktus patērētāju aizsardzības jomā, un tā nevar izskatīt atsevišķus strīdus starp patērētājiem un konkrētiem komersantiem, jo tas bieži vien prasa faktu izvērtēšanu.

Tālab lūgumraksta iesniedzēja tiek aicināta izklāstīt savu problēmu kompetentai Grieķijas iestādei, proti Attīstības un konkurētspējas ministrijai, kuras kontaktinformācija ir šāda:

Ministry of Development and Competitiveness
Directorate of Consumer Policy and Protection
Kaniggos Sq.
GR-10181 Athens
Tel: +30 210 3801507
Fax: +30 210 3841832
E-mail: info@efpolis.gr
HYPERLINK "<http://www.efpolis.gr>" www.efpolis.gr

Lai saņemtu attiecīgu juridisku konsultāciju par pasākumiem, ko lūgumraksta iesniedzēja varētu veikt, lai aizstāvētu savas patērētāja tiesības, var vērsties arī patērētāju asociācijā. Patērētāju asociāciju sarakstu, kuras darbojas Grieķijā, var atrast, uzklikšķinot uz turpmāk redzamās saites un pēc tam uz attiecīgās valsts saites:

http://ec.europa.eu/consumers/empowerment/cons_networks_en.htm

¹ "Panākt patērētāju tiesību augsta līmeņa aizsardzību – veidot uzticēšanos iekšējam tirgum", COM(2013) 138 final.

² COM(2013) 139 final.